

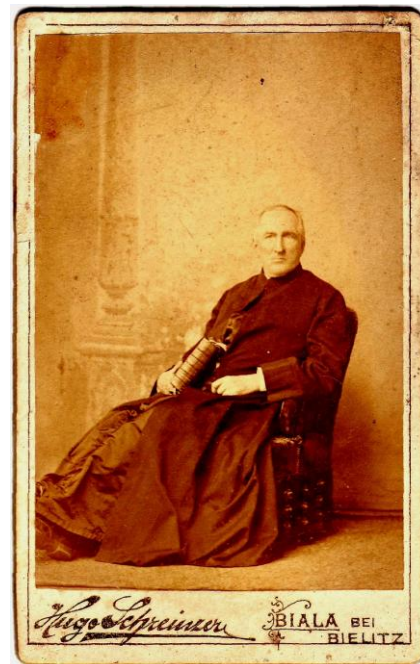
o. Telesfor Dybizbański (1822-1895) – karmelita trzewickowy, powstaniec styczniowy

Ojciec Telesfor Dybizbański, ochrzczony jako Stefan (bądź Szczepan; łac. *Stephanus*), był synem rzemieślnika Józefa Dybizbańskiego i jego żony Tekli ze Szramkowskich. Urodził się 26 grudnia 1822 roku w Buku koło Poznania². Tam też rozpoczął naukę, którą kontynuował w Poznaniu. W 1841 roku wstąpił do zakonu karmelitów trzewickowych w Kłodawie. Po trzech latach złożył śluby zakonne i przybrał imię Telesfor³. Następnie przeniósł się do Warszawy, do klasztoru karmelitów na Lesznie. U misjonarzy w Warszawie ukończył gimnazjum i zdał maturę. Świecenia kapłańskie przyjął 26 maja 1850 roku^{4,5}. W klasztorze OO. Karmelitów w Warszawie przy ul. Leszno 671a (cyrkuł 6), mieszkał jeszcze w roku 1854⁶.

Wiele podróżował pełniąc rozmaite funkcje w zakonie karmelitów. W roku 1850 był klerikiem-diakonem w Kłodawie. W kolejnych latach był prokuratorem (ekonomem) w Woli Gułowskiej w woj. lubelskim. Następnie uczył studentów i był kaznodzieją w Warszawie i Kłodawie. Ostatni zapis z księgi zakonnej pochodzi z roku 1862⁷.

Wziął udział w powstaniu styczniowym. Wspomnienia rodzinne mówią, że został ujęty przez Rosjan i osadzony w więzieniu. Tylko dzięki wstawiennictwu znajomego urzędnika rosyjskiego opuścił areszt. Został jednak zmuszony do emigracji. Wraz z kilkoma innymi karmelitami 8 (20) grudnia 1864 roku opuścił zabór rosyjski. Posiadał wówczas paszport emigracyjny wydany przez Króla Pruskiego⁸.

Usunięty z zaboru rosyjskiego i pruskiego przybył do Tarnowa znajdującego się pod zaborem austriackim. Tam uzyskał zgodę na sprawowanie funkcji duszpasterskiej. W dniu 14 maja 1868 roku objął wikariat w Radłowie, 15 lutego 1869 w Lisiej Górze, 30 marca 1872 w Borzęcinie, a 15 lutego 1875 w Uściu Solnym⁹. W zapisach diecezji tarnowskiej figurował, jako Telesfor Dybizbański kapłan diecezji poznańskiej¹⁰. W roku 1877 zapis o ks. Telesforze Dybizbańskim, duchownym z archidiecezji warszawskiej, pojawił się w elenchusach sąsiedniej diecezji krakowskiej. W latach 1879-1880 był tu „*duchownym bez funkcji*”¹¹.

Fotografia ks. Dybizbańskiego¹

¹ Fotografia z Atelier Hugo Schreinzer, działającego w Białej i Bielsku w latach 1878-1920.

² Księga ochrzczonych parafii w Buku, LB 1821-1828, s. 19, poz. 216; chrzest 27.12.1822, chrzestni: Łukasz Dybizbański i Jadwiga Sobierajewicz.

³ Archiwum OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie; AKKr 167/A167, familia zakonna klasztoru kłodawskiego z roku 1865.

⁴ Archiwum Diecezji Tarnowskiej: schematyzmy, kartoteka ks. Telesfora (Stefana) Dybizbańskiego.

⁵ „Posłaniec Niedzielny”, R 1, Nr 14, Wrocław 7 kwietnia 1895, s. 8/8.

⁶ Skorowidz mieszkańców Warszawy z 1854 r. Zob.: <http://www.przodkowie.com/warszawa/>.

⁷ Archiwum OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie; AKKr 171/544, *Liber decretalis* 1769- 1864.

⁸ P. Kubicki, *Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915*: materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych. Cz. 1, Dawne Król. Polskie. T. 3, Sandomierz 1933. s. 586, 600. Cytat z książki: „Karmelici trzewickowi i bosci. 1. Podług wykazu jen. plca na Kr. P. Nr. 12 z 1864 r. z państwa roś. wyjechali „dobrowolnie” zagranicę: ks. Maksymiljan Wolański, 1. 61, ks. Telesfor Dybizbański, 1. 42 i in.”.

⁹ *Wiadomości kościelne 1874/1875*, red. Otto Holynski, Lwów 1875, s. 102.

¹⁰ Archiwum Diecezji Tarnowskiej: schematyzmy, kartoteka ks. Telesfora (Stefana) Dybizbańskiego.

¹¹ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie: elenchusy z lat 1877-1880.

Od 1889 roku, na mocy decyzji Cara Aleksandra II o zniesieniu zgromadzeń klasztornych i przepisów uzupełniających dotyczących zakonników przebywających za granicą, ks. Telesfor Dybizbański otrzymał zapomogę w kwocie 150 rs¹². Mieszkał wówczas w okolicach Bielska na terenie diecezji wrocławskiej. Od 1882 roku sprawował funkcje duszpasterskie w nowo powstającej parafii pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Dziedzicach¹³. Tam też zmarł 24 marca 1895 roku¹⁴. Został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym, gdzie do dziś zachował się nagrobek na jego mogile¹⁵.

Miejsce pochówku
ks. Telesfora Dybizbańskiego

* * *

Z zachowanych po dziś dzień przekazów rodzinnych wynika, że po śmierci brata-księdza Marianna z Dybizbańskich Formanowiczowa otrzymała przesyłkę z jego osobistymi rzeczami. M.in. z sutanną, brewiarzem, różańcem i krzyżem wykonanym z egzotycznego drewna. Pochodził on prawdopodobnie z Ziemi Świętej. Z tej racji oraz z uwagi na fakt, iż pierwotnie był własnością księdza o chwalebnej, patriotycznej przeszłości, a także dlatego, że krzyżowi temu przypisywano cudowną moc sprawczą, krucyfiks ów stał się relikwią rodzinną¹⁶.

¹² „Przegląd Katolicki” R. 27, nr 9 (28 lutego 1889), s. 140.

¹³ *Elenchus Universi Cleri ... Dioecesis Wratislaviensis*, Wrocław 1889, s. 66, (*Archipresbyteratus "Bielitz", Dybizbański Telesphor., coop. prov.*).

¹⁴ „Posłaniec Niedzielný”, R 1, Nr 14, Wrocław 7 kwietnia 1895, s. 8/8.

¹⁵ Na podstawie informacji uzyskanych od ks. mgr Antoniego Młoczka, proboszcza parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Czechowicach-Dziedzicach.

¹⁶ Wspomnienia i materiały ze zbiorów rodzinnych.